

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง สภาพการดำเนินงานพัฒนานักเรียนให้อ่านออกเขียนได้ ของโรงเรียน
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ผู้วิจัยนำเสนอตามลำดับดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. สมมติฐานของการวิจัย
3. ขอบเขตของการวิจัย
4. วิธีดำเนินการวิจัย
5. สรุปผล
6. อภิปรายผล
7. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานพัฒนานักเรียนให้อ่านออกเขียนได้ ของโรงเรียน
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานพัฒนานักเรียนให้อ่านออกเขียนได้ ของ
โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ที่มีขนาดแตกต่างกัน
3. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และแนวทางในการดำเนินงานพัฒนานักเรียนให้อ่าน
ออกเขียนได้

สมมติฐานของการวิจัย

โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ที่มีขนาด
แตกต่างกัน มีสภาพการดำเนินงานพัฒนานักเรียนให้อ่านออกเขียนได้แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ จำกัดขอบเขตในการวิจัย ดังนี้

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นครูที่ปฏิบัติหน้าที่ครูวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวนทั้งสิ้น 235 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นครูที่ปฏิบัติหน้าที่ครูวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ปีการศึกษา 2552 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ เครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) (บุญชม ศรีสะอาด. 2547 : 40) จำนวนทั้งสิ้น 148 คน โดยใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้น

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยอาศัยกรอบแนวคิดในการสร้างคำถาม จากสภาพการดำเนินงาน 4 ด้าน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2550 : 2) สอบถามความคิดเห็นของครูวิชาการโรงเรียนต่อสภาพการดำเนินงานพัฒนานักเรียนให้อ่านออกเขียนได้

4. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย

4.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ขนาดของโรงเรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2. 2551 : 5)

1) โรงเรียนขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนต่ำกว่า 120 คน

2) โรงเรียนขนาดกลาง หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียน 121– 300 คน

3) โรงเรียนขนาดใหญ่ หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 301 ขึ้นไป

4.2 ตัวแปรตาม คือ สภาพการดำเนินงาน 4 ด้าน คือ 1) การมีส่วนร่วม 2) การจัดกิจกรรม 3) การบูรณาการในกระบวนการเรียนรู้ 4) ผลการดำเนินงาน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยจะดำเนินการดังนี้

1. ขออนุญาตรับรองจาก บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เพื่อประสานความร่วมมือจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 และผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

2. ขอความอนุเคราะห์จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ออกหนังสือประสานความร่วมมือจากโรงเรียนที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง

3. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มหาสารคาม เขต 2 และจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

4. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปส่งโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และเดินทางไปรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง

5. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามเพื่อนำไปจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

2. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ ทำการวิเคราะห์ข้อมูล ตามระเบียบวิธีทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ซึ่งมีขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. นำแบบสอบถามที่ตรวจสอบความสมบูรณ์แล้วและดำเนินการดังนี้

ตอนที่ 1 นำมาคำนวณหาค่าความถี่และร้อยละ

ตอนที่ 2 นำมาตรวจให้คะแนน ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ดังนี้

ระดับความคิดเห็นมากที่สุด กำหนดให้ 5 คะแนน

ระดับความคิดเห็นมาก กำหนดให้ 4 คะแนน

ระดับความคิดเห็นปานกลาง กำหนดให้ 3 คะแนน

ระดับความคิดเห็นน้อย กำหนดให้ 2 คะแนน

ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด กำหนดให้ 1 คะแนน

นำคะแนนที่ได้ไปหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าเฉลี่ยกำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ยดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 102 - 103)

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ตารางและการพรรณนาวิเคราะห์ตอนที่ 3 เปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานพัฒนานักเรียนให้อ่านออกเขียนได้ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ที่มีขนาดของโรงเรียนแตกต่างกัน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe' Method)

ตอนที่ 4 วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) นำมาหาความถี่ และบรรยายในลักษณะพรรณนาวิเคราะห์

สรุปผล

การวิจัย เรื่อง สภาพการดำเนินงานพัฒนานักเรียนให้อ่านออกเขียนได้ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. สภาพการดำเนินงานพัฒนานักเรียนให้อ่านออกเขียนได้ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ตามความคิดเห็นของครูวิชาการโรงเรียนโดยรวม อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 1 ด้าน คือ ด้านการจัดกิจกรรม และอยู่ในระดับมาก จำนวน 3 ด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วม ด้านการบูรณาการในกระบวนการเรียนรู้ และด้านผลการดำเนินงาน

1.1 สภาพการดำเนินงานพัฒนานักเรียนให้อ่านออกเขียนได้ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ตามความคิดเห็นของครูวิชาการโรงเรียน ด้านการมีส่วนร่วม โดยรวม อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 1 ข้อ คือ มีการสอบถามความต้องการของนักเรียนในการดำเนินงานพัฒนานักเรียนให้อ่านออกเขียนได้ และอยู่ในระดับมาก จำนวน 9 ข้อ โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย จำนวน 3 ลำดับแรก ดังนี้ มีการสร้างความตระหนักให้แก่ ครู ผู้ปกครองนักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา และชุมชน ในการดำเนินงานพัฒนานักเรียนให้อ่านออกเขียนได้ ผู้บริหาร และครู มีส่วนร่วมในการร่วมวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหาและหาแนวทางในการดำเนินงานพัฒนานักเรียนให้อ่านออกเขียนได้ ผู้ปกครองนักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา และชุมชน มีส่วนร่วมในการร่วมวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหาและหาแนวทางในการพัฒนานักเรียนให้อ่านออกเขียนได้ ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองนักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา และชุมชน ผู้มีส่วนร่วมในการกำหนดตัวชี้วัดการพัฒนา

1.2 สภาพการดำเนินงานพัฒนานักเรียนให้อ่านออกเขียนได้ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ตามความคิดเห็นของครูวิชาการโรงเรียน ด้านการมีจัดกิจกรรม โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 8 ข้อ โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย จำนวน 3 ลำดับแรก ดังนี้ กิจกรรมส่งเสริมการพัฒนานักเรียนให้อ่านออกเขียนได้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน มีการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง มีการสอบวัดระดับความรู้ผู้เรียนก่อนการพัฒนานักเรียนให้อ่านออกเขียนได้และอยู่ในระดับมาก จำนวน 7 ข้อ โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย จำนวน 3 ลำดับแรก ดังนี้ จัดเตรียมสื่อ วัสดุอุปกรณ์ และแหล่งข้อมูลเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โรงเรียนจัดกิจกรรมตามแผนกลยุทธ์/แผนงาน โครงการ/แผนปฏิบัติงานประจำปีที่สอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาให้นักเรียนให้อ่านออกเขียนได้โรงเรียนจัดกิจกรรมส่งเสริมการพัฒนานักเรียนให้อ่านออกเขียนได้อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ตามกิจกรรมที่กำหนดไว้ในแผนงาน/โครงการ/แผนปฏิบัติงานประจำปี และ มีการวิเคราะห์ศักยภาพของผู้เรียนเป็นรายบุคคลก่อนการพัฒนานักเรียนให้อ่านออกเขียนได้ และ นำเทคโนโลยี สื่อ และวิธีการใหม่ ๆ มาใช้ในการเรียนการสอน

1.3 สภาพการดำเนินงานพัฒนานักเรียนให้อ่านออกเขียนได้ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ตามความคิดเห็นของครูวิชาการ

โรงเรียน ด้านการบูรณาการในกระบวนการเรียนรู้ โดยรวม อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้ แผนการจัดการเรียนรู้ของครู มีการระบุจุดประสงค์การเรียนรู้ กิจกรรม และสาระการเรียนรู้ สอดคล้องเหมาะสม โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้และทุกระดับชั้น ครูทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้จัดให้ผู้เรียนสืบค้นความรู้อย่างหลากหลาย เช่น การทำรายงาน การทำโครงงาน สืบค้นความรู้ กิจกรรมเกี่ยวกับการบันทึกการอ่าน ฯลฯ และครูมีแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีการบูรณาการการส่งเสริมการพัฒนาให้นักเรียนให้อ่านออกเขียนได้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และทุกระดับชั้น

1.4 สภาพการดำเนินงานพัฒนานักเรียนให้อ่านออกเขียนได้ ของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ตามความคิดเห็นของครูวิชาการ โรงเรียน ด้านผลการดำเนินงาน โดยรวม อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้ นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการอ่านและการเขียน สนใจเข้าร่วมกิจกรรมการอ่านและการเขียนอย่างสม่ำเสมอสภาพการอ่านและการเขียนของนักเรียน นักเรียนในโรงเรียน นักเรียนอ่านออกและเขียนได้มีการสอนโดยใช้หนังสือเรียนมีการใช้ชุดฝึก/แบบฝึก/นวัตกรรมในการพัฒนานักเรียนให้อ่านออกเขียนได้ และมีกิจกรรมแข่งขัน ประกวด ชิงรางวัล

2. ผลการเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานพัฒนานักเรียนให้อ่านออกเขียนได้ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 พบว่า โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ที่มีขนาดแตกต่างกัน มีสภาพการดำเนินงานพัฒนานักเรียนให้อ่านออกเขียนได้ โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.1 โรงเรียนขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 มีสภาพการดำเนินงานพัฒนานักเรียนให้อ่านออกเขียนได้ โดยรวม มากกว่าโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 โรงเรียนขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 มีสภาพการดำเนินงานพัฒนานักเรียนให้อ่านออกเขียนได้ ด้านการมีส่วนร่วม มากกว่าโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 โรงเรียนขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 มีสภาพการดำเนินงานพัฒนานักเรียนให้อ่านออกเขียนได้ ด้านการจัดกิจกรรมมากกว่า

โรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่ และโรงเรียนขนาดกลางมีสภาพการดำเนินงานพัฒนานักเรียนให้อ่านออกเขียนได้ ด้านการจัดกิจกรรมมากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.4 โรงเรียนขนาดกลางในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 มีสภาพการดำเนินงานพัฒนานักเรียนให้อ่านออกเขียนได้ ด้านการบูรณาการในกระบวนการเรียนรู้ มากกว่าโรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนขนาดใหญ่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.5 โรงเรียนขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 มีสภาพการดำเนินงานพัฒนานักเรียนให้อ่านออกเขียนได้ ด้านผลการดำเนินงานมากกว่าโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการศึกษา พบว่า ปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินการดำเนินงานพัฒนานักเรียนให้อ่านออกเขียนได้ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านการมีส่วนร่วม ได้แก่ ครูมีภาระงานมาก บุคลากร ไม่เพียงพอต่อการพัฒนาศักยภาพผู้เรียน ขาดการประสานงานกับบุคลากรภายนอก ชุมชนส่วนใหญ่มีฐานะยากจนไม่มีเวลาสนใจและใส่ใจ การเรียนของนักเรียน และ ครูขาดการทบทวน และเสียดุล ด้านการจัดกิจกรรม ได้แก่ ขาดแคลน บุคลากร งบประมาณและการติดตามประเมินผล การปฏิบัติตามแผนงาน โครงการ ขาดความต่อเนื่องแหล่งเรียนรู้ สื่อ นวัตกรรม ไม่เพียงพอ นักเรียนบางคนไม่เข้าร่วมกิจกรรม เพราะอายุเพื่อน ด้านการบูรณาการในกระบวนการเรียนรู้ ได้แก่ ครูไม่เตรียมการสอน ขาดการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการ ครูไม่วัดและประเมินผลตามสภาพจริง ขาดความรู้ความเข้าใจ วิธีการสอนแบบบูรณาการ ด้านผลการดำเนินงาน ได้แก่ นักเรียนไม่ชอบอ่านหนังสือ ไม่กระตือรือร้น และไม่ฝึกฝน ขาดสื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสม ทำให้นักเรียนขาดความสนใจ ยังมีนักเรียนที่อ่านไม่คล่องและเขียนไม่คล่อง นักเรียน ขี้เกียจ อยากกลับบ้านตามเวลาที่โรงเรียนเลิก

4. ผลการศึกษา พบว่า แนวทางการแก้ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานพัฒนานักเรียนให้อ่านออกเขียนได้ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านการมีส่วนร่วม ได้แก่ ประชุม ชี้แจง ทำความเข้าใจกับผู้ปกครองนักเรียน นำกรณีปัญหาท้องถิ่นมาช่วยสอน ส่งเสริมความสัมพันธ์กับผู้ปกครองนักเรียนและชุมชน ระดมทรัพยากรทรัพยากร จากชุมชน ด้านการจัดกิจกรรม ได้แก่ แสวงหาบุคลากรภายนอกและความร่วมมือกับชุมชนในการให้ความช่วยเหลือบุคลากรและงบประมาณพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน ให้เพียงพอ และเหมาะสมจัดกิจกรรมการพัฒนา

นักเรียนให้อ่านออกเขียนได้อย่างต่อเนื่อง ด้านการบูรณาการในกระบวนการเรียนรู้ ได้แก่ จัดกิจกรรมให้เป็นไปตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่จัดทำขึ้นจัดการเรียนการสอนแบบคละชั้น ด้านผลการดำเนินงาน ได้แก่ พัฒนาสื่อ นวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับการอ่านการเขียน เข็มบ้านนักเรียน พบปะพูดคุยแลกเปลี่ยนกับผู้ปกครองนักเรียนนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้ในการพัฒนานักเรียน

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยการวิจัย เรื่อง สภาพการดำเนินงานพัฒนานักเรียนให้อ่านออกเขียนได้ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 มีประเด็นที่ควรอภิปราย ดังนี้

1. สภาพการดำเนินงานพัฒนานักเรียนให้อ่านออกเขียนได้ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ตามความคิดเห็นของครูวิชาการ โรงเรียนโดยรวม อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคามเขต 2 ได้ดำเนินงาน ตามนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ และ กลยุทธ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงได้จัดให้มีโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน การเขียน โดย สนับสนุน และส่งเสริมให้โรงเรียนทุกโรงส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการเขียนของนักเรียน ส่งเสริมการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ โดยบูรณาการ การอ่านการเขียน ในการจัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ประชาสัมพันธ์ รมรงค์ส่งเสริมให้นักเรียน ครู ผู้บริหาร ผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งหน่วยงาน และองค์กรต่าง ๆ มีส่วนร่วมในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการเขียน สอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การใช้ห้องสมุดและปฏิบัติตามมาตรการ “วางทุกงาน อ่านทุกคน” ผลการวิจัยพบว่า การอ่านทุกวันตามมาตรการวันละประมาณ 10 – 15 นาที พบว่า ในภาพรวมมีนักเรียนร้อยละ 80.36 ปฏิบัติ เมื่อจำแนกเป็นรายโรงเรียนมีการปฏิบัติร้อยละ 72.05 – 87.13 การอ่านทุกวันในตอนเช้าตามมาตรการ พบว่า นักเรียนร้อยละ 46.78 อ่านทุกวันในตอนเช้า เมื่อจำแนกเป็นรายโรงเรียนมี 3 แห่งที่อ่านทุกวันในตอนเช้ามากกว่าไม่อ่านร้อยละ 51.68 – 53.94 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การนำนโยบาย และและ กลยุทธ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน ไปปฏิบัติอย่างจริงจัง ส่งผลในทางปฏิบัติ สอดคล้องกับ ชฎารักษ์ บุรณ์เจริญ (2547 : 70) ได้ศึกษาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อ่านโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนภาษาไทยส่งผลให้นักเรียนมี

ความรู้เพิ่มขึ้น และมีการพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนที่ดี และการจัดการเรียนการสอนด้วย โดยใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการนักเรียนให้ความสนใจสนุกสนานในการเรียนช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ได้รับความรู้ประสบการณ์ใหม่ในการเรียน และนักเรียนส่วนใหญ่มีพัฒนาการด้านการอ่านและการเขียนภาษาไทยดีขึ้น สอดคล้องกับ เกษม สินทร์พย์ (2547 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาความสนใจในการอ่านของนักเรียน ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้สื่อการเรียนรู้อ่านในห้องสมุดของโรงเรียนมารีวิทยา อำเภอเมืองปราจีนบุรี จังหวัดปราจีนบุรี พบว่า นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาที่นักเรียนอ่านจากห้องสมุดอยู่ในระดับดีมาก 22 คน คิดเป็นร้อยละ 88 อยู่ในระดับดี 3 คน คิดเป็นร้อยละ 12 นักเรียนมีความสามารถในการใช้สื่อในห้องสมุด อยู่ในระดับดีมาก 20 คน คิดเป็นร้อยละ 80 อยู่ในระดับดี 5 คน คิดเป็นร้อยละ 20 และนักเรียนมีความสนใจการใช้สื่อในห้องสมุดของโรงเรียน อยู่ในระดับดีมาก 25 คน คิดเป็นร้อยละ 100 และสอดคล้องกับ ผกาหวดี ปัญญวรณศิริ (2540 : บทคัดย่อ) ได้วิจัย การสร้างแบบฝึกการอ่านออกเสียงพยัญชนะต้น ร ล และพยัญชนะควบกล้ำ ร ล ว เพื่อใช้เสริมการสอนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนท่าบองมิตรภาพที่ 90 ภาคเรียนที่ 1 จำนวน 42 คน เครื่องมือคือแผนการสอน แบบฝึกการอ่านออกเสียงและแบบทดสอบ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกการอ่านออกเสียงพยัญชนะต้น ร ล ว มีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านออกเสียงเพิ่มขึ้นสูงกว่านักเรียนที่ไม่ใช้แบบฝึกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงให้เห็นว่า ในการพัฒนาการอ่านและการเขียน ของนักเรียน นั้น หน่วยงานต้นสังกัดต้อง สนับสนุน และส่งเสริมให้โรงเรียนทุกโรงเรียนส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการเขียนของนักเรียน โดยส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ โดยบูรณาการ การอ่านการเขียนในการจัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ จัดกิจกรรมอย่างหลากหลาย และพัฒนาสื่อในการพัฒนาการอ่านการเขียน ตลอดจนการประชาสัมพันธ์ รณรงค์ส่งเสริมให้นักเรียน ครู ผู้บริหาร ผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งหน่วยงาน และองค์กรต่าง ๆ มีส่วนร่วมในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการเขียน จึงจะทำให้การดำเนินงานพัฒนา นักเรียนให้อ่านออกเขียนได้ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ประสบความสำเร็จ

2. ผลการเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานพัฒนาให้นักเรียนให้อ่านออกเขียนได้ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 พบว่า โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ที่มีขนาดแตกต่างกัน มีสภาพ

การดำเนินงานพัฒนานักเรียนให้อ่านออกเขียนได้ โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกัน โดยโรงเรียนขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 มีสภาพการดำเนินงานพัฒนานักเรียนให้อ่านออกเขียนได้ โดยรวม และรายด้านทุกด้าน มากกว่าโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากโรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 เป็นโรงเรียนในระดับประถมศึกษา และอยู่ในชนบทพื้นที่ห่างไกล ผู้ปกครองและชุมชนมีฐานะยากจน และมีจำนวนนักเรียนที่อ่านไม่คล่องเขียนไม่คล่องจำนวนมาก ส่วนโรงเรียนขนาดกลางส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนที่มีชื่อเสียงประจำอำเภอ และโรงเรียนขนาดใหญ่ส่วนมากเป็นโรงเรียนในระดับมัธยมศึกษา จึงทำให้จำนวนนักเรียนที่อ่านไม่คล่องเขียนไม่คล่องมีจำนวนน้อย สอดคล้องกับผลจากการสำรวจของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้สำรวจนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 637,004 คน จากทุกเขตพื้นที่การศึกษา พบว่า มีนักเรียนที่มีปัญหาอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ จำนวน 79,358 คน คิดเป็นร้อยละ 12.45 และพบว่า นักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 บางคนยังอ่านเขียนไม่คล่อง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551 : 3) จากเหตุผลดังกล่าว จึงทำให้โรงเรียนขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 มีสภาพการดำเนินงานพัฒนานักเรียนให้อ่านออกเขียนได้ โดยรวม และรายด้านทุกด้าน มากกว่าโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่ ดังนั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม ควรดำเนินการ ส่งเสริมสนับสนุน โรงเรียนขนาดเล็ก ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้วยวิธีการที่หลากหลาย ได้แก่ การประชุมชี้แจง ทำความเข้าใจกับผู้ปกครองนักเรียน การนำครูภูมิปัญญาท้องถิ่นมาช่วยสอน การส่งเสริมความสัมพันธ์กับผู้ปกครองนักเรียนและชุมชน การระดมทรัพยากรทรัพยากร จากชุมชน บุคลากรและงบประมาณพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนให้เพียงพอ และเหมาะสม การส่งเสริมการจัดกิจกรรมการพัฒนานักเรียนให้อ่านออกเขียนได้อย่างต่อเนื่อง การจัดกิจกรรมให้เป็นไปตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่จัดทำขึ้น ตลอดจนการสนับสนุน การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับการอ่านการเขียน การเยี่ยมบ้าน นักเรียน พบปะพูดคุยแลกเปลี่ยนกับผู้ปกครองนักเรียน และการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้ในการพัฒนานักเรียน

3. จากผลการศึกษา พบว่า ปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินการดำเนินงานพัฒนานักเรียนให้อ่านออกเขียนได้ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านการมีส่วนร่วม ได้แก่ ครูมีภาระงานมาก บุคลากร ไม่เพียงพอต่อ

การพัฒนาศักยภาพผู้เรียน ขาดการประสานงานกับบุคลากรภายนอก ชุมชนส่วนใหญ่มีฐานะยากจนไม่มีเวลาสนใจ และใส่ใจ การเรียนของนักเรียน และ ครูขาดการทุ่มเท และเสียสละด้านการจัดกิจกรรม ได้แก่ ขาดแคลน บุคลากร งบประมาณและการติดตามประเมินผล การปฏิบัติตามแผนงาน โครงการ ขาดความต่อเนื่องแหล่งเรียนรู้ สื่อ นวัตกรรม ไม่เพียงพอ นักเรียนบางคนไม่เข้าร่วมกิจกรรมเพราะอายุเพื่อน ด้านการบูรณาการในกระบวนการเรียนรู้ ได้แก่ ครูไม่เตรียมการสอน ขาดการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการ ครูไม่วัดและประเมินผลตามสภาพจริง ครูขาดความรู้ความเข้าใจ วิธีการสอนแบบบูรณาการ ด้านผลการดำเนินงาน ได้แก่ นักเรียนไม่ชอบอ่านหนังสือ ไม่กระตือรือร้น และไม่ฝึกฝน ขาดสื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสม ทำให้นักเรียนขาดความสนใจ ยังมีนักเรียนที่อ่านไม่คล่องและเขียนไม่คล่องนักเรียน ชี้แจง อยากกลับบ้านตามเวลาที่โรงเรียนเลิก จากปัญหาและอุปสรรคดังกล่าว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ควรนำมาเป็น ข้อมูลสารสนเทศ ในการกำหนด นโยบาย และจัดทำ กลยุทธ์และแผนงานในการดำเนินงาน พัฒนานักเรียนให้อ่านออกเขียนได้ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

4. จากผลการศึกษา พบว่า แนวทางการแก้ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานพัฒนานักเรียนให้อ่านออกเขียนได้ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านการมีส่วนร่วม ได้แก่ ประชุม ชี้แจง ทำความเข้าใจกับผู้ปกครองนักเรียน นำครูภูมิปัญญาท้องถิ่นมาช่วยสอน ส่งเสริมความสัมพันธ์กับผู้ปกครองนักเรียนและชุมชน ระดมทรัพยากรทรัพยากร จากชุมชน ด้านการจัดกิจกรรม ได้แก่ แสวงหาบุคลากรภายนอกและความร่วมมือกับชุมชนในการให้ความช่วยเหลือบุคลากรและงบประมาณ พัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน ให้เพียงพอ และเหมาะสมจัดกิจกรรมพัฒนานักเรียนให้อ่านออกเขียนได้อย่างต่อเนื่อง ด้านการบูรณาการในกระบวนการเรียนรู้ ได้แก่ จัดกิจกรรมให้เป็นไปตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่จัดทำขึ้นจัดการเรียนการสอนแบบคละชั้น ด้านผลการดำเนินงาน ได้แก่ พัฒนาสื่อ นวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับการอ่านการเขียน เยี่ยมบ้าน นักเรียน พบปะพูดคุยแลกเปลี่ยนกับผู้ปกครองนักเรียนนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้ในการพัฒนานักเรียนจากแนวทางในการพัฒนาดังกล่าว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ควรนำมาเป็น ข้อมูลสารสนเทศ และประชาสัมพันธ์ถึงแนวทาง ในการดำเนินงาน พัฒนานักเรียนให้อ่านออกเขียนได้ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย เรื่อง สภาพการดำเนินงานพัฒนานักเรียนให้อ่านออกเขียนได้ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ได้ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินงานพัฒนานักเรียนให้อ่านออกเขียนได้ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ตามความคิดเห็นของครูวิชาการโรงเรียน โดยรวม อยู่ในระดับมาก ดังนั้นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรคัดเลือก โรงเรียนที่มีการดำเนินงานพัฒนานักเรียนให้อ่านออกเขียนได้ที่มีประสิทธิภาพ มากที่สุด เพื่อเป็นต้นแบบในการพัฒนานักเรียนให้อ่านออกเขียนได้ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2

1.2 ผลการวิจัยพบว่า ครูมีภาระงานมาก ไม่มีเวลาพัฒนาศักยภาพผู้เรียน ดังนั้นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม ควรเร่งรัด ส่งเสริม สนับสนุน งบประมาณ ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับการอ่านการเขียน และสนับสนุนการนำสื่อและเทคโนโลยีมาช่วยในการพัฒนา นักเรียนให้อ่านออกเขียนได้ ให้มากขึ้น

1.3 ผลการวิจัยพบว่าขาดการติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน จากหน่วยงานต้นสังกัด ดังนั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรมีแผนงาน โครงการในการกำกับและติดตาม การดำเนินงาน พัฒนานักเรียนให้อ่านออกเขียนได้

1.4 ผลการวิจัยพบว่า ครูไม่เตรียมการสอน ขาดการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการ ครูไม่วัดและประเมินผลตามสภาพจริง ขาดความรู้ความเข้าใจ วิธีการสอนแบบบูรณาการ ดังนั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม ควรมีแผนงาน โครงการในการ นิเทศ และให้ความช่วยเหลือ ครูในการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนานักเรียนให้อ่านออกเขียนได้

1.5 ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนไม่ชอบอ่านหนังสือ ไม่กระตือรือร้น และไม่ฝึกฝน ขาดสื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสม ทำให้นักเรียนขาดความสนใจ ดังนั้น โรงเรียน ควรจัดหาและพัฒนาสื่อที่ทันสมัย และน่าสนใจสำหรับนักเรียน มาใช้ในการพัฒนานักเรียนให้อ่านออกเขียนได้

1.6 ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนขนาดเล็กมีดำเนินงานพัฒนานักเรียนให้อ่านออกเขียนได้ โดยรวม มากกว่าโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ ดังนั้นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรนำไปเป็นข้อมูล ในการกำหนดกลยุทธ์ และงบประมาณ ตลอดจนการนิเทศ กำกับ ติดตาม เพื่อให้โรงเรียนในสังกัดมีการดำเนินงานพัฒนานักเรียนให้อ่านออกเขียนได้ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อดำเนินงานพัฒนานักเรียนให้อ่านออกเขียนได้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2

2.2 ควรมีการศึกษาเชิงคุณภาพการดำเนินงานพัฒนานักเรียนให้อ่านออกเขียนได้ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY